

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIHINGUKOMITEE HAALIKANDJA

Nr. 35 (1184)

Ilmub 1949. a. aprillist

Reede, 13. detsember 1985

Hind 2 kop.

Oles meeskoori tüge, on küllaltki raske valgustada objektiivselt selle kollektiivi tegevust, seepärast on alljärgnevat kirjutas läbinisti subjektiivne. Esmamulje TPI AM-st oli rabav. Just muusikalises mõttes. Kummalised jüdinad jooksid mööda selga üles, kui mehed korraga laulma hakkasid ja allakirjutatu nende hulka rebasena istus. Hiljem jüdinad kadusid, kuid midagi jäi — kiindumus meestelaulu vastu, nii võiks seda nimetada.

TPI AM loodi 1945. aastal ehitusteaduskonna üliõpilase A. Rattasepa poolt. Esimeseks dirigendiks sai ervatooriumi üliõpilane A. Kallikorm. 40. tegevemisaasta jooksul on kooris laulnud üle 800 mehe ning antud samal arvul kontserfe.

Mis on siis sidunud nii paljusid mehi selle kollektiiviga?

Koorilaulja M. V.: «Ei ole jõudu, mida saaks võrrelda meestelauluga, selles on mügijõe ohjeldamatut tormakust, kotka lennu laiahaardelisust, suvehõngu mahedust, tundeid ja elamusi laiast eluvaldkonnast. Siin olen leidnud oma tunnete väljenduse kõige ürgsemal ja vahetumal viisil — laulus.»

Vale oleks siiski arvata, et kogu see meestevägi ainult muusikaga tegeleb. Ettevõtmisi on väga erinevaid, nagu näiteks autorallid, suusapäevad, jalgrattamatkad, piknikud, puhkeõhtud, vastuvõttud ning maskiballid, kuid kõigi nende ühiseks jooneks on põhjalik ettevalmistatus ja läbiviimise ladusus. Küsimusele, mida kujutab siis endast TPI AM ei saa üheselt vastata, seepärast toon ära mõningate liikmete ettearvamused.

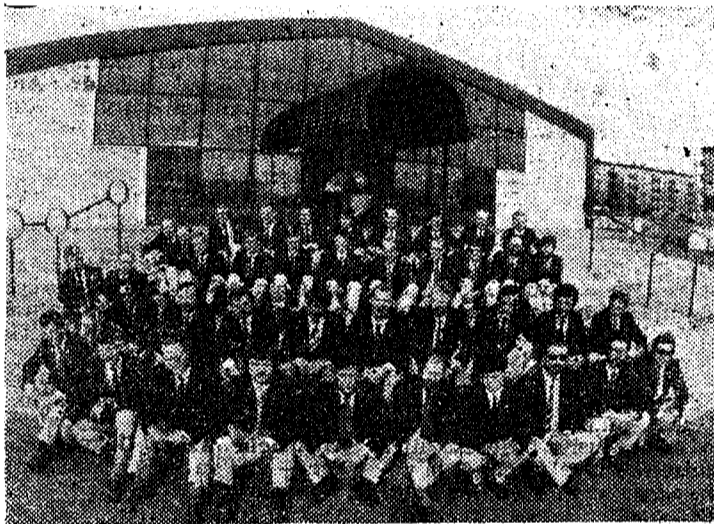
President B. T.: «TPI AM on väga mitmetahuline, keerukas ja omandoline organisatsioon. Seda on raske selgitada. Meeskooris peab ise laulma, end siin ise leidma, alles siis saab selge ettekujutus sellest kollektiivist.»

Igal aastal valib koori üldkoosolek presidendi ja 15-liik-

40

TALLINNA POLÜTEHNILINE INSTITUUT ON ASENDAMATU JA KORDUMATU, SEST SIIN LAULAB JA TEGUTSEB TPI AKADEEMILINE MEESKOOR.

TPI AM on kõrgvaimsusega, püsivate väljakujunenud traditsioonidega kollektiiv, mille muusikaline tegevus on harmooniliselt ühildunud meelelahutuslikuga.

melise juhatase, kes koostab hoopaja tööplani ning reaktseerib selle. Tagamaks värsketest mõtete ja uudsete lahenduste pidevat juurdevoolu, valitakse igal aastal uus koosseis. Kuid see ei tähenda, et mõtleb ja tegutseb ainult juhatus — kõik mehed püüavad ettevõtmisi huvitavamaks muuta.»

M. V.: «Tulla meeskoori, s. t. pühenduda talle täielikult. Nii-

rd k'ikehaarav ja mitmekeelne on koori tegevus. Tema tähendus meeste jaoks on väga suur. Meeskoor saadab sind nii pidupäevadel kui ka rasketel hetkedel.»

K. T.: «Noorele laulumehel, meeskoori rebasele on meeldivaks üllatuseks koori siseelu punktipealne korraldamine. Ei mingit Browne liikumist! Meeskoor on kui omaette väike riik,

kus valitseb range kord ja demokraatia. Eriti rõhutaksin sõna «demokraatia», kuna ürituste korraldamine ja läbiviimine ning koori siseelu juhtimine ei ole ainult koori juhatase asi. Iga lauluvend võib oma sõna sekka öelda.

Kooris laulmine on tundaev väljendamisvahend, abinõu, mida ühendavateks eesmärkideks on emotsionaalne tasakaal ja rõõmus meel. Laulmisele kulutatud aeg ei ole kunagi raisatud aeg. Arvan, et inimesed, kes üalgi pole laulmisega tegelema, jäävad elus milleski väga olulisest ilma. Moodustavad ju laulavad suure osa sellest, mis teeb meie rahvast eesti rahva.»

TPI AM-i mõju noorele lauljale on kahtlemata kasvatuslik ja arendav. See, et igalüks saab siit armastuse muusika vastu, oskuse seda kuulata ja hinnata on endastmõistetav, kuid peale selle ei tohi unustada, et TPI meeskoor on AKADEEMILINE ja kõik tema liikmed on härrasmehed selle sõna kõige laiemas ja paremas tähenduses. Noor tüdeng õpib siin suhtlemist daamidega, esinemisuskust, täustab oma käitumiskultuuri, arendab organisatsioonilist, fantaasiat ja koguni laulukompeid. Ning l'ppude l'puks, kas ongi meil nii palju võimalusi vaba aja veetmiseks härrasmeeste seltskonnas? TPI AM-is on see võimalus olemas.

Homme on kontsert. ENSV teeneline kollektiiv, TPI Akadeemiline Meeskoor esineb oma 40. sünnipäeva külalistele «Estonia» kontserdisaalis. Selteks esinemiseks valmistuti üle aasta ning viimastel kuudel vägagi pingeliselt. Repertuaar on valitud küllalt raske, põhiliselt eesti ja nõukogude heliloojate loomingust. Esineb ka meeskoori kvartett ja kammerkoosseis. Kõik ettevalmistused on tehtud ning jääb vaid loota, et laul jõuaks südamest südamesse — lauljate omadest kuulajate omadesse.

TIIT KOLK. II tenor

TEADUSLIKUS RAAMATUKOGUS OLI NÄITUS «TEHNILISI NORMDOKUMENTE EHTAJAILE AASTAIST 1983-85. Väljas olid ehitusnormid ja eeskirjad (CH, II) ehitusnormid (CH), ehitustööde üksushinnete kataloog, juhendid, soovituselised tehnoloogilised kaardid jne. Eksponeeritud hulgas ptudusid riiklikud standardid, hinnakirjad ja tootekataloog.

19. DETSEMBRIL KELL 17.30 auditooriumis A-III-103 loeng «GOBELAANI AJALUGU». Lektoriks ENSV Riikliku Kunsti- ja muusikateaduse instituudi juhataja M. TOOM. Pääsmed (à 50 kop.) müügil kohapeal.

TPI RAAMATUSÕPRADE KLUBI KORRALDAB 16. DETSEMBRIL JESSENI OHTU. Kell 19.00 Nukuteatris luulekava «Loojumatu tund». Jesseni luulet ja Võssotski laule esitab näitleja Mauri Raus. Pääsmed (à 1 rbl.) saamiseks pöörduda raamatukogu bibliograafia osakonda (D. Eek) poole.

2. detsembril võttis INTERKLUBI vastu külalised Soomest, 6. detsembril kohtuti ameerika ja inglise tudengitega.

TOIMETUS VABANDAB

Ajalähe üleseelimes eestikeelses numbris (EP. nr. 32, 22. november 1985) on eksitus.

Ajalähe küljendaja näpuvea ning toimetuse töötaja tähelepanemata töö tõttu on segi astud raamatukogu erileheküljel kaks artiklit. Nimelt I. Kaasiku artikli «Teie küsite, meie vastame» lause järgi «Teatmeteoseid — entsüklopeediaid, sõnastikke ja teatmikke — on rõõul 5 690 eksemplari» tuleb lugeda kogu tekst, mis algab T. Nurmise artiklis «Ajakirjade kasutamise võimalustest TPI Teaduslikus Raamatukogus». Alates lausest «Mida küsiti?». Vastavalt siis ka järgijäänud T. Nurmise tekst paigutada artiklisse «Ajakirjade kasutamise võimalustest TPI Teaduslikus Raamatukogus» lause «Ajakirjade süstemaatilise registri abil saate kindlaks teha oma erialaste ajakirjade ringi ning leida ajakirju ükskõik millisel Teid huvitavalt alalt.»

VABANDAME!

• TÄNA LEHES:

• ESIMENE KIRJUTAMISVÕISTLUSE TÖÖ — 4. LK.

OLI KOMSOMOLI SÜNNIPÄEV

5. detsembril 1920 toimus Üle-Eestimaalise Noorproletaarlaste Ühingu asutamis-koosolek. Seda ajaloolist tähtpäeva peetaksegi meie vabariigi komsomoliorganisatsiooni sünnipäevaks.

Üle-Eestimaalise Noorproletaarlaste Ühingu asutamispäevil kuulus sellesse 376 liiget. Oma veidi üle nelja kuu kestnud tegevuse jooksul koondas see ühing rohkem kui 1000 noormeest ja neidu, kes omandasid klassivõitluse ja noortega tehtava töö esimesi kogemusi.

Pärast seda, kui ühingu tegevus keelustati, asusid noorproletaarlaste ühingu aktivistid Kommunistliku Partei juhtimisel moodustama illegaalselt Eestimaa Kommunistlikku Noorsoo Ühingu, kuhu esimese kongressi toimumise ajaks (1922. aasta septembris) kuulus 286 liiget.

18. oktoobril 1940. a. võeti

Eestimaa Kommunistliku Noorsooühingu vastu ÜLKNÜ koosseisu. Oma tegevuse sõjajärgsel aastal tegevnes ELKNÜ organisatsiooniliselt, sinna astus üle 1000 noormehe ja neiu, kes Suure Isamaasõja puhkedes läksid vabatahtlikult hävituspataljonidesse võitlema mehiselt Eesti Laskurkorpuses ja partisanisalkades, kaitsesid kangelaslikult meie kodumaa vabadust.

Sõjas purustatud majanäse ja sotsialistliku kultuuri taastamise periood kujunes kogu rahva jaoks tõsiseks eksamiiks. Kommunistlikud noored pidasid sellele aega vastu. Oskuste ja kogemuste puudumist korvas suur teotähe ja ammendamatu energia. Omalaadseks tähtsuseks Eesti komsomoli elus sai Leevaku hüdraelektrijaama ehitamine, millele järgnesid teised tähtsad objektid: Balti Soojuselektrijaam ja Eesti Elektriijaam, tsემენტი-

has «Punane Kunda», okümpia-rajatised ning praegu ehitatav Tallinna Uussadam.

1980. aastal autasustati ELKNÜ-d Tööpunalipu ordeniga, mis on tunnustuseks paljudle Eesti komsomoli kuulsusriikastele tegudele.

Tänaesse Eesti komsomoli kuulub ligi 167 000 noormeest ja neidu. Nad hindavad ja rõhkendavad kommunistlike noorte eelmiste põlvkondade lahingu- ja töötraditsioone, ei säästa jõudu nende plaanide ja ideaalide elluviimiseks, võtavad aktiivselt osa Kommunistliku Partei poolt nõukogude ühiskonna ette seatud ülesannete lahendamisest.

Ka praegu, mil partei ja rahva jõupingutused on suunatud ühiskonna arengu kvaliteetivõitlusele, uue taseme saavutamisele, on komsomolitöö põhisus saanud omaalgatuse, loovate otsingute ja vastutustunde arendamine. Seda tege-

vust on aidanud hoogustada ja uute vormidega rikastada NLKP Keskkomitee otsus «Komsomoli parteilise juhtimise edasises parandamisest ja tema osatähtsuse suurendamisest noorsoo kommunistlikul kasvatusel.»

Kommunistlike noorte ja kogu noorsoo aktiivne osalemine võitluses õiguse eest alla kirjutada Leninliku Komsomoli raportile NLKP XXVII kongressile kõneleb nende täielikust toetusest partei poliitikalale majandusliku ja sotsiaalse ülesehitustöö valdkonnas.

Õnnitleme meie vabariigi kommunistlike noori, kõiki noori ELKNÜ 65. aastapäeva puhul ja soovime teile jätkuvat edu töös, õpinguis ja ühiskondlikus tegevuses. NLKP XXVII kongressiks valmistumisel!

ELKNÜ KESKKOMITEE (ayaldatud lühendatult ajalohest «Noorte Mäl»)

TÕDE JA VALE ALKOHOLIST

Algus TP nr. 27.

«Mõistvat ekslemist neil — mu hingerahu otsimise rada- del.» — Nii kirjutab pühenduseks esikkogusse Merike Oim. Mõttesin kausa neile ridadele. Mõttesin ka sellele ajale, kui noor autor Tombi-nim. Kultuuripalee luuleklubisse (seda on nimetatud ka loominguks kirjandusklubiks ja rühmituseks) tuli ning 1983. aasta luulevõistluse laureaadiks pühitseti. Merike Oim on nende klubi liikmete hulgas, kes hakanud iseseisvalt luule alal tegutsema. Hoo oma ande avardamiseks sai ta «Ilmrest». Tõsi — nüüd väidab Merike Oim, et klubiga koostööd teha pole talle vajalik, ja see toob talle rohkem kahju kui head. Isiklikult mina sellest väitest aru ei saa, aga jäägu autorile õigus ise kõige üle otsustada. Tõsi, lapsed, perekond ilmselt ühelt poolt, teiselt poolt ustavus oma stiilile, elunägemisele ja sisemisele filosoofiale, mis on Merike Oimul alati kooskõlas loomega (käitumisega). Mis ikka, tuleb talle au anda. Ka luuletuses «Igatsus» ütleb autor, et «südemekssaamise eest / elu on sobiv hind.»

Vahest on paslik Merike Oimu kõigepealt väheke tutvustada. Lõpetanud TPI majandusteaduskonna insener-ökonoomistina. Praegu töötab vabrikus «Kalev». Luuletanud «Noorte Häältes», «Nõukogude Naises» ja «Sõnas». Nii et tegemist tipikuga. On ju varemgi TPIst kirjanikke ja luuletajaid tulnud. Ja küllap andis luuletamiseks tõuke ka õpiaeg

suus noidev saatus tuleviku ehkurajal, luise nõbbina kumav kuu, elu õppevahend känd jne. Palju kaunist, palju ülevatki. On's need mõtlused? Mingil määral, kui võrd kujundid sõlmuvad trükkiridades sujuvalt luuleks. Neid ühendab naisus, kirg, ikk valgustumisse. Mõneti tuleb Merike Oim oma maailmanägemise kirglikkusest meelde varast Ave Alavainut. Meeldiv näha, sest niigi on eesti luules liialt palju kiretust, stereotüpsust ja tunnete vägivaldset mahasurumist. Merike Oim ei pelga — ta laulab armastusest, ja armastus on see, mis paneb teda ekslema hingerahu otsimise radadel. Kuulakem: «hetkeks ma paistan läbi / pilkude valgusvihus / ihad ja ajed näha / üheselt kogu ihus.»

S isime üksvahe Merike Oimuga üsna tihti «Ilmre» klubist telt rongiga Pääskülla — oleme peaaegu et naabrid. Mäletan, et harva — eriti kevadel ja sügisel — tuli Merike Oim Pääsküllas maha. Ta läks Kivi-mäelt jälgi. Et mõelda, pühenduda, alistada endas argipäev. Minu teada kirjutab ta argihistuses vähe, rohkem suvel, lastega mere ääres. Kevad hingab inimesse rasket rahutust, ja Merike Oim läks sellega kaasa. Sügis sulatab inimeses lahti nukruse pidemed. Seegi on autorile omane. Talle on koguni melanhooliat ette heidetud. Minu meelest aga see ei hääri, pigem ülendab. Merike Oim pole ekstreemolukordade poetess nagu Ave Alavainu noorena. Tema luulest imbub

bada nahtuste ja moistete sugavamat tähendust, üleilulist sidet.» Nojah... Samamoodi võiks selgitada ka igilikuri saladust.

Niisiis, luuletaeva on tšusnud veel üks täht, nagu öeldakse. Mul pole kombeks tähti heleduse järgi eristada. Kuid Aado Lintropi kõrvale on Merike Oim tugevamaid. Mehelik ja naiselik alge. Mõlemad ühtlased kogud. Mõlemal omad puuduäägid, kuid õnneks on neid vähe. Mõlemast on, mida rääkida, mida retsenseerida. Kahju, kui M. Oimu kogust oleks haigutanud vastu selline tühjus nagu viimati ilmunud Tõnu Onnepalu «Jõeäärsest majast». Muide, ka tühjusest võib HÄSTI ja HUVITAVALT kirjutada (tühjusest tuleme, tühjusesse läheme), kuid Onnepalu luule on seesmiselt tühi. See ei tee autorile ega kirjastustele au. M. Oimu küpsustunne on aga kogu näol käes. Hinnet? Milleks hinnat? Pole vaja kõike hinnata. Tegemist on omalaadse, malbe luulega, mis M. Oimule omane.

Puuduäägid... Kus neid ka pole. Pole vist puudusteta kogusid. M. Oimulgi jätkub puudusi, mis aga tema luulesse jälgi jätmata ära sulavad. On kulunud kujundeid: «vahel läikab luuni», «liiime kui kaste-tilk», «igatsuse valuline taim» jne. On ühte ja teist, mida aasida. Mul on tunne, et M. Oimu luule võtab edaspidi juurde veel nii poeetilist kui originaalsust. Temas on varjul ARMATUS.

PEETER
NOVOD

VAIKSED LOITSUD

24. keskkoolis, kus kunstõpetus on sees. Järjepidevus. Andekuse seeme on kukkunud viljakasse pinnasesse. Mis taimed sest pinnasest võsivad ajavad, seda võib näha esikkogust.

Merike Oim loitsib iseenese läbi lugejat. Tema loitsimine on vaikne, vahel vaevuküllavgi, kuid mõjus oma hapruses. Üsna kogu alguses on 14-realine luuletus, mis algab sõnadega KAHE SAJU VAHEL. See on loits, õimulik loits. See on võti noor autori luule mõistmiseks. Tavaliselt annab ka taanekujundus mingi iseloomustuse, kuid seekord on Andes Tali kergema vastupanu eed läinud. Kahjuks on noorte autorite kogudest Merike Oimu aamtukese kujundus küll õige nigelam. Onneks komenseerib seda Jevgeni Kamnise pilt autorist, kus ta on näid terves oma naiselikus — oetesslikkus väljendusrikkuses. Iks ole, selline inimene õib loitsida?! Muidugi, isäsi, es tema loitsusid mõistab, kes viite...

Merike Oimule loomupäraseid loitsusid on tunda luulevõndeist. Tema luules elavad ja kutsuvad kaasa mõtlema übadega lill, hingeõhk, millel n puulehtede sahina kuju, innete joodijumused seemned, idemekssaamine, tusaste saude puud, muld maailma vees, veenides värvuv valgus, iheneja laulude huum, vett

kõitvat meelerahu, ja see on ilmselt talle kõige parem eneseleidmise tee. Tema luulest õhkub malbust. Viimane värs dateeritud luuletusest (24. september 1980, kirjutatud mõeldes suvele, loomeajale): «Kogu elu elan puude vahel õhus / olen tüve najalt tuge otsiv tuul / tahaks lendu tõusta aga taevas rõhub / tahaks karjatada kuid mul puudub suu.» Muide, selles luuletuses on välja toodud autori ilmreemehhanism. Südalinna majas küll ta ei ela, ikka äärelinnas, aga milleks minna isiklikuks. Linn on linn... Luuletuses kilgendab suve mõrkjaskuum maik, mis saadab poetessi talvel ja kõgu elu ajal.

Üks kaunimaid loitsulõuletusi on kogus eelpoolnimetatud «Igatsuse» järel, pealkirjata. M. Oim kirjutab, et ta ei unusta üldgi teed sinna ülesse, kus talle avati väljavalitute värv, õpetati keha keelt ja südame salasõnu. Luuletus lõpeb järgmiselt: «Nüüd / lange-tades tänuks pe / võin ma vaadata alla / taevasse.» Ja taas mõtlen ma, et M. Oimu luulet ei tohi lugeda pealiskaudselt. Võib-olla alata hoopis annotatsioonist, mis noor autorite kogudes küll kesised vesised ja väheütleavad? Kuid toogem annotatsioon siiski ter-venisti ära «Noore luuletaja luulekogus valdab armastus- ja mõtteluule, see on olemise ime-lisusest, samaaegselt katse ta-

Kogu pealkiri ilmneb värvikalt luuletuses lk. 18. Soovitan kas või kohe väljakuist ja völvakäikudest lugeda. Ka see on vöti mõistmiseks. Luulul võib olla ju ka kaks või koguni mitu vötit. Kui hea luuk on.

Kanju, et M. Oimu ei saa teiste naisautoritega võrrelda — noorte autorite luulevõhikute sarjas ei anta õnne soo esin-dajale nii kombekalt teed kui meestele. T. Onnepalu asemel aga oleks võinud küll näiteks Aita Kivi luulekogu ilmuda... Mitte seepärast, et A. Kivi on samuti «Ilmre» kasvandik, aga tema luulet iselomustab sära ja sisukus, mitte sõnadetege-mise mõnu, mida millegipärast luuleks nimetatakse. Ega ei mäletagi viimaseil aastail NII tühja kogu kui T. Onnepalu oma. Vabandan, kaldusin tee-mast kõrvale.

Mõistagi võib lõpetuseks öel-da üpris trafaretselt, et noorel autoril jätkub kasvuruumi, ja nii samas vaimus edasi. M. Oimu luulekogu ERISTUB teiste noorautorite kogude kõrvale. See on hea saavutus. Kuid nüüd ei tohi ühele kohale seisma jääda. Meil on palju noori autoreid, nende hulgas naisi, kes võivad peatselt M. Oimule silmad ette teha. Seepärast tuleb tal jät-kata tööd luule kallal, süven-dada oma luuleteadvust ja -teadmust. Avanss on käes, palk aga raske tulema.

SUGISOHTU NOKTURN

Kuidagi kurb on. Lehed on langenud, puud alasti ja nuk-ralt külmad. Rohi ei rõheta, jalgad vajuvad porri. Kaugused ei kutsu ja nina lürišeb vahet-pidamata. Igav on. Nagu ikka sajab. Põhiliselt vihma.

Ats Pustaku hing on aga ra-hutu. Kurb, rabelev, väljapää-su otsiv. Atsile on haiget teh-tud, solvatud, hinged sülitatud. Mees nuuskab vihaselt nina, hing sees kättemaksujahuliselt pulbitsemas. Ei saa nii jätta, ei saa. Käsi lömbub iseenesest rusikasse. Taskurätt saab küi-vals. Ats nuuskab, rabelev hing otsib väljapääsu. Välj-pääsu? Välja? Jüst, jüst väl-ja, õue, loodusesse.

Vihmavari, vihmamantel, vihmasoni, vihmakummikud. Kummikud lasevad läbi ja jalgad lirtsuvad niiskust. Tuul kisub varu vüruks. Aeg ei so-riseb krae vahete. Mõeldusit-vad ahtad annavad püsketele viimase ihvi. Hinges kihvatab, viha paisub, raev ägeneb. Ei loodusele, ei, ära siit, tuppä,

tuppa, kodusooja seal ravitse-takse kõik halvad.

Esikus tilgub, elutoas tilgub, magamistoas tilgub. Radiator-rid turtsuvad ja lähevad lõp-likult külmaks. Tuul lõõskab läbi aknapragude, Ats viskab lirtsuvad sokid mürka ning tun-neb, kuidas veri kõhiseb, kui-das valgub raemakalt pähe, kuidas kättemaksutaha surub meelemõistuse segi. Kätte maksta, kätte maksta — vasar-dab peas. Ats tormab kööki.

Naine koorib kartuleid, val-mistab sügisõhtuse meelisoitu, kartuliputru. Ats läheb silme zest mustaks, enam ei pea näru vastu. «Kurat, kartuleid ei oska sa ka koorida!» ja Ats haarab taldriky. Esimesed kil-lud, teised, kolmandad, neljan-lad. Naine poetab pisara, teise, kolmandagi... Mees peab va-het, puhkab hetkeks, aga hing rabeleb edasi, viha ei anna jä-rele. «Ah, et sina ka tilgud!» Viimad killud, kuuendad, seitsmendad...

Hilisõhtul, kui Ats oli sõnnud kartuliputru, veidi vesist, kuid ikkagi maitsvat, joomud kosu-tuseks pudel õlut, tunneb mees pöörast väsimust. «Eh, sügis. Eh, madalõhkkond. Igavad ole-te. Rusute ja ärritate,» pobiseb mees ja unub «Aktuaalset Kaamerat» vaadates tugiitoli. Väljas keerutab tuul, naine vihm-pilvi kohale. Naine üheb kööki nõusid pesema.

MATS PUSTAK

AR RIDA SEOSSES
NUGA

ev Sinuta
lika pekslemine
lushelk silmis

Üö Sinuta
mõtete ekslemine
uitude väljal

* *

üümetab...
ää kröbin kõnniteel
eeegi läheneb
led Sina see?!
üümetab...
älle külmetab
november '85
EEN EREV

Mõisusõna
«Uus väljaanne»

SUURE KIRJUTAMIS- VOISTLUSE ESIMENE TÕU!

(Võistluse tingimused kirjas
TP nr. 32, 22. nov. 1985)

KAKSIKUD

Räägitakse, et kaksikud on väga sarnased teineteisega. Täiesti vastupidises on veendunud aga kodanik Mihkel Lohk, sest tema kaksikvennaga on teised lood. Teised sellepärast, et keegi ei tea, mida kodanik Mihkel Lohk teab, nimelt, et tal kaksikvend olemas on. Ja veel missugune!

See juhtus juba lapsepõlves, kui Mihkel veel pisike poisipõngerjas oli ja naabripoistega muretult sõda mängis, kuni ta oma ulja väesalgaga liivakasti ehitatud linna ilusate majade ja looklevate teedega maatasta trampis ja seepeale läbi võiduka sõjakisa südamest naeris.

Sel hetkel tundis muretut Mihkel korraga midagi murelikult helisemas kusagil hingepõhjas. Muretut Mihkel muutus rahutuks, sest ta ei osanud kuidagi öelda, mis asi see küll olla võiks. Kohkunult küsis ta teistelt poistelt, ega neil midagi imeilikkust sünni kõhus, või noh, kusagil kehas, täpselt ei oskagi öelda kus. Need vaatasid imeilikkult Mihkeli otsa ja puhkesid veelgi muretumalt naerma.

Mihkel kehitas õlgu ja puhkes õnnelikult naerma. «Ah, ei tea, mis see oli. Edasi, mehed! Minu järel!» Ja poistesalk jooksis hui-lates järgmise liivakasti poole.

Väike Mihkel unustas vist peagi selle veidra seiga, ja võib-olla oleks kõik õnnekski läinud, kui see salapärase heli oleks ka ise ennast unustada lasknud. Aga karmi saatuse või mine tea kelle-mille kiuste, Mihkil sugugi ei vedanud.

Kui aeg hakkas oma ohvreid nõudma ja Mihkel vanemate rõõmuks ja koolidirektori 1. septembri-õnnistusega üheteistkümneks aastaks istuma pandi — koolipinki, andis see saladuslik heli ikka ja jälle ennast tun-

da. Vaene süütu koolipoiss pidi kannatama kõhudele all, kui feiste poistega koos sai tundi-dest pöppi tehtud, hiljem juba kindla eesmärgiga humalast läbi hüpata, kui õpetaja tool sai kriidiga valgeks tehtud ja tunni lõpus pihku itsitada, mil sebrastunud seljaga õpetaja klassiruumist lahkus, või jälle siis, kui mõni hetk enne õpsi tulekut õnnestus klassi ukse lukuauku nõõpnõel pista, sest algamas oli vähe tulevikulootusi andev «kontrapull»...

Päev-päevalt, aasta-aastalt hakkas see neetud kaja ikka tugevamini ja nõudlikumalt helisema. See oli nagu ähvardav hüüd, mis oli nagu Mihkel Lohu oma, aga ei olnud ka, sest see oli kuidagi teravam ja tugevam, lausa vastupidine Mihkel Lohu omale. Veider. Seda veidram, et midagi sellist ei suutnud meie Mihkel leida teistes koolikaaslastes. Sellepärast muutuski ta oma edaspidises elus veidi vaoshoituks, et maksu mis maksab, mitte silma torgata teiste seas ja selle omapäraga neist erineda. «Võib veel minu tuleviku ära rikkuda,» arvas Mihkel Lohk ettenägelikult.

Peale üht disko-õhtut, kui abiturient Mihkel Lohk ühel semul nina veriseks tagus ja temalt plika üle löi, ei suutnud ta kaua aega jälle kuidagi rahuneda. Ikka selle vastiku lausa kõrvu undama paneva helina pärast. Ja Mihkel Lohk avastas enese jaoks, et see hüüd tuleb täpselt nagu mingi alati tema kõrval oleva kaksikvenna suust, kes kiuste on aga täielikuks vastandiks temale. «No küll ma sulle veel näitan,» sai vaevatud Mihkel Lohk ennast vaid lohutada.

Koolipõlveaega meenutab Mihkel Lohk kokkuvõttes aga ikka tänutundega, sest see oli kasulik, lausa hädavaalik etapp inimese pikal teekonnal kaunivõimalise TARKUSEVARASALVE poole, mil ta õppis nagu kõik teisedki süütu silmadega valetama ja varjamaid inimesi lolliks pidama. Vastne elluastuja Mihkel Lohk suutis peaaegu ideaal-lähedasele omandada viilimiskunsti ja mahakirjutamisvõi-

me, eksamiandmise vilumuse, kus kehtib ikka vana hea reegel: tarkust hinnatakse näolapi, mitte aga kõrvadevahelise maalapi järgi. Ühesõnaga, Mihkel Lohki näol oli juba teemist hoolikate kätega valmis küpsetatud ja veel hoolikamalt küpsenud täiskasvanu inimesega.

Kohe järgnenud armeeteenistus on Mihkel Lohus kasvatanud tõelise armastuse ja sügava ustavustunde oma paberõppikavastu. Sellele järgnenud ülikooliõpingud, alates juba sisseastumiseksamitest, on andnud tugeva oskuse naabrimehest viisakam, parem ja intellektuaalsem, noh, perspektiivikam näida. Kõike seda on taibukas kodanik Mihkel Lohk alati meelsasti õppinud, sest nagu öeldakse «mida varem, seda parem», sest arusaadavalt «kes ees, see mees».

Nüüd on seltsimees Mihkel Lohk vääriksel tööpostil. Ta on ennast tõestanud ja ühiskond usaldab ja oskab hinnata tema võimeid. Seltsimees Mihkel Lohk elab keskmiselt: tal on tööauto, vahel kasutab ta ka oma isiklikku «Volgat», tal on mõõdukas 5-toaline korter, suvila, garaaz, blond naine ja lapsed. Kõik see jutustab sellest, et Mihkel Lohk on leidnud oma õane.

Ometi pole lood paris korras. Jah, tõsi, Mihkel Lohk lubas kunagi nooruses näidata oma painajalikule kaksikvennale, kuid ikka ja jälle on tema püha missioon äpardunud. Küll on püüdnud Mihkel Lohk oma takjalikkust kaksikvenda noorusliku naivismi hämaratesse aegadesse uputada, küll tühjade lüüriliste kõrvapõetete alla ära mätta. Küid ikka tagajärjetult.

Isegi sm. Mihkel Lohu töökaaslaste kohvilaua klatsijutudest on juba vahel kinnitust leidnud faktid, et Mihkel Lohu-ga pole kõik päriselt korras, sest ta püüab imeilikkust kombat kogu aeg midagi varjata, ja ometi, teadis keegi rääkida, on tema elulookirjeldus täiesti puhas.

Ja, tõepoolest teeb Mihkel Lohk kõikvõimalikke pingutusi oma kaksikvenna olemasolu

varjamiseks, sest pikkadele eluvaatlustele tuginedes leidis ta lõplikult oma suureks kurbuseks, et see on tõesti ainult temale iseloomulik nähtus, seega väärnähtus.

Kord, kui tal jälle raske oli oma neetud sugulasega heideldes, küsis ta isegi oma sekretärilt, kas too pole vahel tundnud midagi kõheda oma sisimas, mis nagu elusalt hüüaks temale etteheiteid, kui ta on järjekordselt midagi korda saatnud, noh, kuidas öelda, mõne allkirjakese, noh, järgi teinud, või mõne võõra ahvatleva kirjakese läbi lugenud või jälle inforikast telefonikõne pealt kuulanud.

Sekretär tõsis kahvatuult üles oma mugavast toolist kirjutuslaua taga, vaatas korrasuurivalt küsijat, ja teatas resoluutselt: «Seltsimees, Mihkel Lohki! Mul pole kunagi mingisugust kõheda tunnet olnud, sest mina pole elus kunagi üle astunud kohustustest, ülesannetest, määrustikest, eeskirjadest ja moraaliprintsiipidest!»

Mihkel Lohk on ääri-veeri uurinud kogu oma tutvusringkonda väikeste lootustandvate märgikeste tabamiseks, kuid vastuseks on pidanud ta kuulma vaid kõrgeleululisi loenguid oma kaaskodanike õigetest veendumustest ja elukäsitlustest, üllatest eesmärkidest ja kõrgetest idealidest.

Ükskord, kui Mihkel Lohk lasi lasteaia muruväljakule mõeldud kümme autokoramat mülada oma suvilasse kasvuhõone kõrvale maha panna, muutus asi kõhe päris hulluks ja väljakannatamatuks. See kuradi Mihkel Lohk primm, oli niisugust lärmi tõstnud, et meie Mihkel Lohul läks kohe mitmekes päevaks söögisu ära ja tõusis isegi palavik.

Sel korral ei pidanud Mihkel Lohk enam vastu ja pöördus psühhiaatri poole. Ehk annab tema ammendava seletuse selle piinava küsimuse kohta, miks teistele pole midagi sellist juhtunud, aga tema jälle nii kriipeldab, et karta või nahast välja. Meeleheitse Mihkel Lohk küsis avameelselt, kas selles

asutuses pole varemalt fikseeritud mingeid raskeid juhtumeid nähtamatu kaksikvenna või -de olemasolu kohta patsientidel. Asjatundlik arst muheles ainult korra, ütles, et ta saab muidugi aru, saabumas on kvartalilõpp ja kõik tööplaanid on ohus, kuid soovitas järgmine kord mõne huvitava-ma ja kaasakiskuvama jutuga lagedale tulla. Isegi «sinist lehte» ei kirjutanud ta sunnik välja! Selle jaoks pidi Mihkel Lohk spetsiaalselt ühe tuttavatava hambaarsti juurde minema. See sõber on alati abivalmis vend, pane pudel lauale ja soovisedelike kõrvale, ning asjad jooksevad nagu lepase reega.

Selline on lugu Mihkel Lohu kaksikvennaga! Kord kuuleb teda vaiksemalt, kord jälle kõvemalt ja väljakutsuvamalt, eks ikka nii, kude see igapäevane eluke veereb! Nüüd aastate möödudes võib Mihkel Lohk öelda, et kui kõvad närvid, siis võiks veel teda kuidagi viisi välja kannatada, temal, kurat, on aga pea hakanud viimasel ajal sagedamini valutama. Aga noh, nagu öeldakse: «Kui ei ole surmatõbi, siis saab ikka viinast abi.» Ja räägi või mitte, eks see aitab küll! Neil härduse hetkeil, mil Mihkel Lohk on seltsis oma sõbraliku pitsiga, jääb vaenuliku kaksikvennast järele vaid üks ähmane kargatus Mihkel Lohu suus, mida ta ikka korraga armastab: «Kallis KAKSIKVENN, ma olen sind juba lapsepõlvest saadik vihanud... sa, sa rikkusid mu tänase päeva, ei-ei, sa, raibe, rikkusid kogu mu elu...»

Ja vahel, kui ta selliste õnnsate mõtetega täis peaga pikka-pingsates järjekordades naabertanava napsipoes, ehk nagu ärkamada mehed teda «õn-nepaleeks» nimetavad, ihaldatud märjukese poole lähemale jõuab ning oma sama viisid kaasvõitlejaid aina selgemini toetportsjonitena näeb, on Mihkel Lohk tahtmatult pidanud pitama endale ehmatava küsimuse «Aga, jumal hoidku... kurat võtku, järsku siiski on neilgi...»

KUULOPU PILDIKESI:

Lõpeb viimane novembri-päev. Laksin täna, laupäeva õhtul, kella viie paiku peamaja. Kindla sihiga — osta 29. kuupäeva «TP». Hommikul Heina-majas ostetu olin jõudnud juba ära kinkida. Kuidagi kummaline oli külgemisel tagauksest fuajeesse kohata vaid kahte elavat inimest — kahte valvurit! — üks ühes, teine teises otsas. Ent hetkekski ei tekkinud «tühjuse» tunnet. Ruum, seinad, aknad, telefonisopid, maalid seintel — kõik olid tulvil me tegusid, mõtteid, plaane, sõnu, kavatsusi, pilke, lootusi, ootusi ja paljut muud. Eks majalegi ole puhkust vaja, vaikust ja rahu, et kõike seda mõista, läbi mõelda ja siis määratleda oma suhe meisse. Viimast võime tundda kui järgmise kord (kes esmaspäeval, kes hiljem...) peamaja satume. Sõnastagem hetkeks oma tavaline kiire sebi-mine koridoris, fuajees, auditooriumis ja tundkem.

Ostnud «TP», otsustasin ka tahvliteatud rahulikult läbi uurida, sest tihti peale on nõnda, et terve päev mõõdub peamajas, aga fuajeesse ei jõuagi. Kui jõudsin lugema hakata, kustutas valvuritüü tüled ja märkis pealetungivalt, et sinna pole mul asja. Kuidas «pole asja»?!!, oma kooli ju...

Ehkki vestlus ei jätkunud, tundsin, et mingi vaenulikkus jäi õhku rippuma. Nii oligi. Hakates tagaukse poole suunduma; kuulsin selja taga võidukalt ebasõbralikkust häälet. «Sinna teil küll pole mõtet minna!» ... ? ...

Pöördusin arusaamatutes ümber. Kuidas nii — sinna pole mõtet minna, tänna pole asja.

Üle jääb... välisuks. Tähen-dab — valvuritüü viskab mind oma koolist välja? No kurat, siis viskas küll hinge täisi! Mis jama see on? Mis sellest, et ma pole eriti korralikult riides, et mu juuksed on ebaharilikult lühikeseks pöetud, et lõug on habemesse kasvanud, niipalju kui eriettevalmistus seda lubab... Ometi olen ma ju üliõpilane, selle kooH tudeng, nii öelda «oma inimene». Tahtsin selle kõik välja prahvatada, aga tädi jõudis ette: «Tagumine uks on juba kinni.»

Ah siis selles on asi. Tundsin kergendust: kõik osutus ju imeiliksaks, polnud mingit vaenulikkust ega ebasõbralikkust. Seda enam, et valvur peabki veidi kahtlustav olema, eriti selliste üksikute hiliste tüüpide suhtes. Arvan, et suutsin end tädi asemele mõelda ja teda seeläbi mõista. Lahkusin rahunult ja naeratades (sisemusse, sest välist naeratust oleks tädi võinud minu naeratamisoskuse juures pahaks panna).

Väljas, ühiselamu poole liikudes, tabasin, aga, et ehkki kõik sai selgeks, jäi midagi siiski hinge kriipeldama. Küllap seepärast kirjutasingi.

Võib-olla on see teadmine, et enne, kui hakata kellegi või millegi suhtes kindlat seisukohata võtma või arvamus avaldama, püüdkem iseennast asetada vastavasse olukorda ning (jällegi) iseennast ka sellest küljest hinnata. Vältigem kiirustamist, ennatiikkust, läbimõttematust oma hinnangutes.

Aga võib-olla ka mitte...

Kuulõpu pilgukene ühiselamusse näeb vägagi kirjut pilti. Siit on värvitud, seal paheldatud, eemal lebavad keevitus-

balloonid, kusagil pestakse seinu, veetakse mööblit ühest kohast teise, keegi kontrollib sissepääsuluba. Viimast tehakse nii suure agarusega, et kaks neiu, kes polnud osanud hõmmikul taolistest ümberkorraldustest undki näha, peavad üles pääsemiseks enesele külla minema. (Nagu «Hukkunud Alpinisti» hotell — «mina sidusin mind kinni?»). Kõikjal on meeldiiv asjalikkus ja kohtab huvitavaid inimesi. Vaevalt, et kõik see on tingitud amoskva kontrollidest, sest need külastavad meid kolm korda nädalas juba septembrikuust saadik. Pigem on asi selles, et Halley komeet lendas mööda ning seega mõodusid ka inimeste depressioon ja rõhutud olek.

Vabanevad energia ja suur rõõm, et ta (komeet) ikka mööda lendas, leidsid aga rakenduse ühiselamus.

Arusaamatuks jääb vaid, miks see energia püüab lõhkuda narisid, maha võtta rahule, sõprusele, solidaarsusele, vabadusvõitlusega LAV-is üles kutsu-vaid plakateid, mis sellest, et need on ingliskeelsed: miks püüab ta samas seinale kinnitada ülesvõtteid fotogeensete ehitusmeestega, kuna seal seinal on praegu vaid meie oma vabariigis välja antud oma ansambli «Turist» reklaamplakat...

Mõistmatuks jääb ka huvitavaid inimeste erilise huvi tühjade purkide-pudelite vastu ühiselamutoa kapis. Aga mis siin imestada, kord saan ehk minagi kõrghariduse, mine tea, mille vastu ma ise siis huvi tundma hakkam.

Nüüd üks pisike pilgukene mõned päevad varasemasse

aega — taidluskonkursi esimese osa peale. Kuna arvestatakse päevakohasust, siis on selge, et enamuse kavu (majanduslik enamus) mainis muu hulgas ära külma Kopli-maja ja Nõmme-silla. Mõistetav on ka see, et enamjaolt olid etteasted koomilises (nalja-ivormis üles ehitatud ja esitatud. Küllap sellest konkursist tuleb ka eraldi jutut, ütlen vaid, et mulle meeldis kõige enam viimasena esitatud tõsisem kava (TP-31) (ma ei pea silmas «Foorumi» teist poolt). Seal kutsuti meid, tudengeid, ärkamisel. Laiendaksin oma-võlliselt seda mõtet veelgi, kuna arvan, et mingil määral oleme juba ärganud ja samuti on mingil määral selge, kelleks me oleme ärganud (üks võimalus — üliõpilasteks). Tingimata oleks tarvis aga enesele selgeks teha «mille jaoks? milleks?» me oleme ärganud, sest seda, mida tahame, suudame ja võime tänu oma ärkamisele ära teha, teistele näidata, on kindlasti väga palju (kasvõi seesama «pilgukene-negi», näiteks).

Viilksatav pilgukene aknast välja — seal on päikseline talvepäev sinetava taeva, puhta valge lume, üksikute kajakatega. Rahulik pühapäev — esimene detsember. Ülestõusu päev — ärkamise päev? Olgu siis pealegi detsember...

PEETER METS

P. S. Need pilgukesed on täiesti subjektiivsed ega taotle-gi objektiivsust! Vot nii!

P. M.

Tulnikkoda, «Ühiselamus» Tallinn, Pihk t. 60/61. Organ kirjanduse, vektorata, komiteeta KSCMЭ и профкома, Таллинского политехнического института. Таллинский политехнический институт. Адрес: ул. Пискаревского проспекта, 60/61. Тел. 537-251. Адрес: Põhikooli, 60/61. Tallinn. Kirjanduse teos, 3. Pihk, 3. Korpus, komiteeta 304. Tel. 537-251.

Tell. nr. 3608
MB-12215

Vastutav toimetaja
R. MIKENBERG.

«TALLINNA POLÜTEHNİK»
«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»